

20. State Employment Center. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/67> (Accessed 26 April, 2022) (in Ukr.).
21. Socio-economic problems during the war. *Sotsiologichna hrupa «Rejtynh» [Sociological group "Rating"]*. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/devyatyy_obschenacionalnyy_opros_socialno-ekonomicheskie_problemy_vo_vremya_voyny_26_aprelya_2022.html (Accessed 26 April, 2022) (in Ukr.).
22. Robota.ua. *Onlajn-resurs z pratsevlashtuvannia v Ukraini. [Online resource for employment in Ukraine]*. URL: <https://thepoint.rabota.ua/> (24 April, 2022) (in Ukr.).
23. *Some issues of registration, re-registration of the unemployed and keeping records of jobseekers, accrual and payment of unemployment benefits for the period of martial law*, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 19, 2022 № 334. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 03 May, 2022) (in Ukr.).
24. *On Amendments to Certain Legislative Acts Concerning Certain Issues of Functioning of Employment Spheres and Compulsory State Social Insurance in the Event of Martial Law*, Law of Ukraine of April 21, 2022 № 7275. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/222080.html> (Accessed 03 May, 2022) (in Ukr.).
25. *On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 19, 2022 № 334*, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 29, 2022 № 509. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP220509?An=1> (Accessed 03 May, 2022) (in Ukr.).
26. Time to work: how to turn on business in times of war. *Informatsijne ahentstvo «UNIAN» [UNIAN news agency]*. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/biznes-pid-chas-viyni-yak-rozpochati-y-chim-ce-mozhe-zagrozhuвати-novini-ukrajina-11802603.html> (Accessed 05 May, 2022) (in Ukr.).
27. Government portal. URL: https://www.kmu.gov.ua/timeline?&type=posts&category_id=3 (Accessed 05 May, 2022) (in Ukr.).

УДК 657.37

JEL Classification: G32, M21, M41

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2022-2.86.04>

Юлія Маначинська, к.е.н., доцент,
<https://orcid.org/0000-0001-9155-3417>
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ В АКТУАРНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. В умовах воєнного стану вітчизняні суб'єкти господарювання опинилися в доволі скрутному фінансовому становищі, що відповідно чинить згубний вплив на результативність ключових показників їх бізнес-

ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ

процесів, як на мікро- рівні, так і на рівні національної економіки в цілому. Особливої підтримки потребує аграрний сектор, адже саме він є гарантом продовольчої безпеки держави. Фундаментом для формування якісного інформаційного наповнення базису про стан і зміни наявних на підприємстві фінансових ресурсів слугує методичне забезпечення обліку власного капіталу. Все це в комплексі чинить вагомий вплив на прийняття ефективних та релевантних управлінських рішень та зміну економічної вартості компанії на активному ринку капіталу. В силу таких тенденцій, вітчизняний бізнес потребує додаткового залучення інвестицій, при цьому інформаційним забезпеченням підвищення інвестиційної привабливості виступає дієва система обліку та звітності, яка на сучасній щаблі розвитку облікового вчення перейшла на актуарну стадію. Саме інноваційній актуарній обліковій парадигмі належить вагоме місце в системі традиційної системи бухгалтерського обліку, адже вона покликана створити сприятливий ґрунт для залучення зовнішніх інвестицій та примноження капіталів. Це, в свою чергу, визначає актуальність дослідження.

Мета статті – дослідження та обґрунтування особливостей методики трансформації традиційного Звіту про власний капітал в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі в системі актуарного обліку на прикладі вітчизняного сільськогосподарського підприємства.

Методологія. У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові теоретичні методи пізнання: системний аналіз – для з'ясування основних категорій дослідження; абстрактно-логічний метод – для здійснення теоретичних узагальнень та висновків про сучасний рівень розкриття інформації про власний капітал у звітності згідно НП(С)БО та МСФЗ, табличний метод – для наочного представлення методики трансформації фінансової звітності в актуарну, а також складання Актуарного звіту про зміни у власному капіталі (форма №4-а).

Результати. У статті зроблена спроба обґрунтування методики трансформації традиційної форми фінансової звітності – Звіту про власний капітал (типова форма №4) в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі (форма №4-а). Розглянуті існуючі підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до особливостей узагальнення інформації про власний капітал, та необхідності її регламентації на рівні Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, і на підставі проведеного дослідження сформульовано авторське прогностичне припущення вектора розвитку вітчизняних сільськогосподарських підприємств, за умови активного впровадження у практику їх застосування актуарної звітності. Автором, на прикладі аграрного підприємства розкрито основні аспекти методики трансформації фінансової звітності в актуарну, а також особливості національних та міжнародних стандартів щодо узагальнення облікової інформації про власний капітал. Доведено необхідність запровадження на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах актуарного обліку, для раціональної організації такої ділянки облікового циклу, як облік власного капіталу та відродження інформації про зазначений об'єкт в актуарній звітності.

Практичне значення. Комплексно та всебічно обґрунтовано особливості вітчизняних та зарубіжних підходів до відображення в системі обліку та звітності інформації про власний капітал сільськогосподарського підприємства, що дало змогу

об'єктивно прослідувати за аспектами узагальнення облікової інформації на даній ділянці, запропонувати авторську методику трансформації традиційного Звіту про власний капітал в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі в умовах воєнного стану та в контексті всебічного сприяння продовольчої безпеки України. Наведені приклади Актуарного звіту про зміни у власному капіталі (форма №4-а) за практичними даними вітчизняного сільськогосподарського підприємства. Розглянуто переваги актуарної звітності в контексті підвищення інвестиційної привабливості аграрного суб'єкта на активному ринку капіталу.

Перспективи подальших розвідок. Здійснення теоретичного та практичного обґрунтування необхідності трансформації всіх форм фінансової звітності в актуарну на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах, як головного механізму прискорення процесу залучення додаткових фінансових ресурсів в аграрний сектор економіки; спрямування зусиль на подальше активне впровадження системи вартісно-орієнтованого управління малими та мікро- сільськогосподарськими суб'єктами. Обґрунтування особливостей ключових напрямів впровадження актуарного обліку у контексті оцінки аграрних суб'єктів ринку, як цілісних майнових комплексів (ЦМК) за теперішньою (дисконтованою) вартістю та аналіз ризиків.

Ключові слова: актуарний облік, власний капітал, звітність, трансформація, сільське господарство.

Кількість джерел: 12; кількість таблиць: 2.

Yulia Manachynska, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,

<https://orcid.org/0000-0001-9155-3417>

Chernivtsi Trade and Economics Institute SUTE, Chernivtsi

TRANSFORMATION OF THE STATEMENT ON EQUITY INTO AN ACTUARIAL REPORT ON CHANGES IN EQUITY

Summary

In the wartime, domestic businesses find themselves in a rather difficult financial situation, which has a detrimental effect on the efficiency of their business processes key indicators, both at the micro level and at the level of the national economy as a whole. The agricultural sector needs special support, as it is the guarantor of the country's food security. The foundation for the formation of high-quality information basis on the state and changes in the financial resources available at the enterprise is the methodological support of equity accounting. All this together has a significant impact on the adoption of effective

and relevant management levels and changes in the economic value of the company in an active capital market. Due to such trends, domestic business needs to attract additional investment, while the information support for increasing investment attractiveness is an effective system of accounting and reporting, which at the current stage of the accounting doctrine development has moved to the actuarial stage. It is the innovative actuarial accounting paradigm that plays an important role in the system of the traditional accounting system, as it is designed to create a favorable ground for attracting foreign investment and increasing capital. In the process of research, general scientific theoretical cognitive methods were used: systems analysis - to clarify the main categories of research; abstract-logical method - to make theoretical generalizations and conclusions about the current level of equity disclosure in the reporting pursuant to the National Accounting Regulations (Standards) - NAR(S) and International Financial Reporting Standards(IFRS); tabular method - to visualize the methodology of transformation of financial statements into actuarial, as well as compiling an actuarial report on changes in equity (form No.4-a). The article attempts to substantiate the methodology of transforming the traditional financial reporting form - the Equity Statement (standard form No.4) into the Actuarial Report on Changes in Equity (Form No.4-a). The author, on the example of an agricultural enterprise, reveals the main aspects of the methodology of transforming financial statements into actuarial, as well as features of national and international standards for the generalization of accounting information about equity. Prospects for further research include: implementation of theoretical and practical justification of the need to transform all forms of financial reporting into an actuarial act on domestic agricultural enterprises, as the main mechanism for accelerating the process of attracting additional financial resources to the agricultural sector of the economy; directing efforts to further active implementation of the cost-oriented management system at small and micro-agricultural entities; substantiation of the peculiarities of key areas of actuarial accounting in the context of the assessment of agricultural market participants as integrated property complexes (CMC) at the current (discounted) value and risk analysis.

Key words: actuarial accounting, equity, reporting, transformation, agriculture.

Number of sources – 12; number of tables – 2.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Аграрний сектор є основою забезпечення продовольчої безпеки держави, як у мирний період, так і в умовах воєнного стану. Саме тому його всебічна підтримка стає запорукою успіху та ефективного функціонування національної економіки в цілому. Потреба у залученні додаткових фінансових ресурсів для підтримки вітчизняних сільськогосподарських підприємств стає ключовою проблемою, яка потребує найшвидшого розв'язання, як на законодавчому, так і на практичному рівні впровадження конкретних дієвих заходів.

Інформаційним наповненням підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних сільськогосподарських суб'єктів слугує ефективна система бухгалтерського обліку, яка в епоху ХХІ століття перейшла на актуарну стадію розвитку. Саме актуарний облік та звітність покликані подолати проблему недалекоглядності бухгалтерського обліку, та доповнити його підґрунтя перспективною оцінкою змін, яка є доволі зрозумілою для реального чи потенційного інвестора, або іншого постачальника капіталу. Відповідно раціональна організація актуарного обліку на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах виступає в умовах сьогодення вагомим чинником сприяння залучення необхідного обсягу зовнішніх інвестицій на міжнародних ринках капіталів. Саме тому, потребує методичного обґрунтування процедура трансформації традиційної фінансової звітності в актуарну звітність та існуючі варіанти застосування можливості впровадження актуарного обліку в аграрному секторі України, зокрема, напрямки практичного застосування Актуарного звіту про зміни у власному капіталі крізь призму концепції вартісно-орієнтованого управління.

Внаслідок таких тенденцій постала нагальна необхідність розкрити особливості методики трансформації Звіту про власний капітал в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі, крізь призму актуарного обліку, що й визначає актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щодо безпосереднього обґрунтування особливостей відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів, то зазначені питання доволі детально та всебічно розкриті у працях таких вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема Т.О. Мулик [1], Ю. О. Леонової [2], К. А. Пилипенко, О. І. Дідик [3], В. І. Воськало [4], Н. М. Воськало [4], І. Л. Цюцяк [6], Я. П. Іщенко, Л. В. Галайда [5], Т. А. Піхтняк [7], В. А. Жук [8] та інших. Питання узагальнення інформації про власний капітал в актуарній звітності знайшли своє відображення у працях В. Б. Івашкевича [9], А. І. Шигаєва [9], Л. І. Кулікової [10], Н. Б. Семеніхіна [10], О. Шмаленбаха [11],

Ж. Рішара [13], М. І. Кутера [14] та інших. Зокрема Т. А. Піхняк [7] робить акцент на тому, що відповідно до вимог Міжнародних стандартів (МСФЗ) у звітності підприємства повинна бути розкрита наступна інформація, яка стосується власного капіталу: загальний сукупний прибуток за період із зазначенням окремо загальних сум, що відносяться до власників материнського підприємства та до неконтрольованих часток; для кожного компонента власного капіталу впливи ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку; для кожного компоненту власного капіталу, зіставлення вартості на початок та на кінець періоду, окремо розкриваючи зміни в результаті: прибутку чи збитку; іншого сукупного прибутку; операцій з власниками, які діють згідно з їхніми повноваженнями власників, показуючи окремо внески власників та виплати власникам, а також зміни у частках власності у дочірніх підприємствах, які не спричинили втрату контролю [7].

В свою чергу В. А. Жук [8] схиляється до думки про необхідність розробки окремого НПСБО 4 «Власний капітал», відповідно розробка й введення в національну та міжнародну практику запропонованого стандарту обліку сприятиме удосконаленню процесу бухгалтерського обліку, що призведе до уникнення неузгодженостей та існуючих проблем відображення об'єктивної інформації про власний капітал із врахуванням інституційних змін в глобальному та національному вимірах [8]. На нашу думку окремої розробки на законодавчому рівні потребує також НП(С)БО 3 «Актуарна фінансова звітність», для регламентації необхідності ведення актуарного обліку на вітчизняних підприємствах, при потребі.

Т.О. Мулик, приділяючи особливу увагу аспектам відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів, акцентує увагу на тому, що інформація про власний капітал на малих та мікропідприємствах відображена лише в Балансі (Звіті про фінансовий стан), що не повною мірою забезпечує потреби зовнішніх користувачів, і не пояснює причини змін складових власного капіталу [1]. Тому за потреби на цих підприємствах доцільно складати

внутрішню звітність, в якій може бути передбачений рух та зміни складових капіталу підприємства. Цілком підтримуємо думку науковця, оскільки додаткова звітність, зокрема *актуарна* є більш доступнішою та зрозумілішою для реального чи потенційного інвестора, оскільки відповідає вимогам Концептуальної основи фінансової звітності.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.

Всебічна підтримка вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану стає першочерговим завданням національної економіки, адже бізнес стикнувся з численними труднощами в ході здійснення як основної так і інших видів діяльності. Введення воєнного стану призвело до змін у всіх сферах життя та торкнулося кожного підприємства і громадянина. Відповідно бізнес потребує підтримки, як на законодавчому рівні, так і на рівні додаткового фінансування. Яскравим підтвердженням цього є програми кредитування аграріїв від АТ «Ощадбанк», адже своєчасне здійснення посівів є фундаментом продовольчої безпеки (зокрема Ощадбанк пропонує пільгові кредити на придбання насіння польових і овочевих культур та засоби захисту рослин компанії «Сингента», яка є провідною світовою агрохімічною компанією, у рамках акції «ЛегкаПосівна-2022» [17]). Іншими постачальниками капіталу в агросектор можуть бути реальні та потенційні інвестори, які приймають рішення про вкладання тимчасово вільних фінансових ресурсів на підставі узагальненої звітності інформації із системи бухгалтерського обліку, який в умовах сьогодення набув актуарної шаблони розвитку. Актуарна звітність побудована на ціловитому розмежуванні операційної та фінансової діяльності аграрного підприємства та є прогностичною, тобто відображає теперішню вартість майбутніх грошових потоків, оскільки базується на оцінці за дисконтованою вартістю, та зміни у капіталі.

Внаслідок таких обставин, задля характеристики облікового інформаційного наповнення звітності про власний капітал крізь призму актуарного обліку, виникає необхідність здійснення ґрунтовного дослідження особливостей трансформації традиційного Звіту про власний капітал в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі,

зокрема у контексті підвищення іміджу інвестиційної привабливості вітчизняних сільськогосподарських підприємств на міжнародній арені аграріїв.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є дослідження та обґрунтування авторської методики трансформації Звіту про власний капітал (типова форма №4) в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі (форма №4-а) в умовах актуарної стадії розвитку обліку у контексті підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки в умовах Воєнного стану та забезпечення продовольчої безпеки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття власного капіталу в зарубіжній практиці розглядається в основному стосовно акціонерних компаній. А тому міжнародні стандарти містять детальні вимоги щодо обліку випуску акцій, операцій з власними викупленими акціями, опціонів на акції та ін. Така інформація відображається в спеціальному звіті про зміни у власному капіталі (*Statement of changes in shareholders' equity*), який є важливою частиною фінансової звітності компанії. Найбільш суттєві різниці є в методичній частині звітності, зокрема вони стосуються економічних факторів, таких як оподаткування, соціальних відрахувань, більш обмежених можливостей і вимог щодо створення резервів на гарантійне обслуговування, ремонт, податкових резервів, майбутніх доходів за відсотками або дивідендами [7].

Незважаючи на відмінність у складі власного капіталу, в основу бухгалтерських балансів і звітів про прибутки (збитки) практично всіх зарубіжних підприємств покладене основне бухгалтерське рівняння, сформульоване відомим італійським математиком *Лукою Пачолі* в 1494 р., яке виглядає таким чином [2]:

$$\text{Активи} = \text{Фінансові зобов'язання} + \text{Капітал власника}, (1)$$

Щодо актуарного обліку, то традиційне балансове рівняння бухгалтерського обліку модифікується та набуває виду статичного балансового рівняння актуарного обліку [9]:

$$\text{ЧОА} = \text{ЧФЗ} + \text{ВК}, (2)$$

Розвиток методичного забезпечення обліку власного капіталу є основною умовою для формування достовірної інформаційної бази про стан і динаміку власних фінансових ресурсів, від якої залежить якість реалізованих управлінських рішень на підприємствах, що впливають на його фінансовий стан і вартість на ринку капіталів [2, с. 652].

Міністерство фінансів України поступово вносить зміни до Національних стандартів, наближуючи їх до міжнародних та зменшуючи прогалину між вітчизняною системою обліку та загальноприйнятою європейською. Разом з тим, сучасні економічні теорії доводять, що цей процес доцільно проводити за принципами адаптування, із врахуванням інституціональних особливостей та змін. Надзвичайно важливою в цьому контексті є гармонізація обліку власного капіталу, стандартизація якого чітко не регламентується ні МСБО, ні НПСБО, що не сприяє розвитку інвестиційного клімату та підприємницької ініціативи. Удосконалення стандартизації обліку капіталу вимагає детального вивчення існуючих проблем на національному й міжнародному рівнях [7].

В міжнародній практиці, поняття власного капіталу розглядається в основному стосовно акціонерних компаній, які є обліковою одиницею, так як акціонери є найбільш зацікавленими особами у повній інформації про капітал та частку прибутку яка їм належить у вигляді дивідендів. В умовах продажу бізнесу, як ЦМК, зацікавленими особами про розмір власного капіталу виступають реальні та потенційні інвестори, а також інші постачальники капіталу [3].

Таке інформаційне наповнення міститься в системі актуарної звітності, зокрема зміни у власному капіталі знаходять узагальнення у формі №4-а актуарної звітності з однойменною назвою «Актуарний звіт про зміни у власному капіталі». В умовах активного ринку капіталу надзвичайно важливе місце в системі актуарної звітності належить саме даній звітній формі.

Авторська методика трансформації Звіту про власний капітал в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі представлена в трансформаційній табл. 1.

**Трансформаційна таблиця Звіту про власний капітал в
Актуарний звіт про зміни у власному капіталі на прикладі ПАТ
«Агрофірми «Провесінь» (м. Львів), на 01.01.20XX р., тис.грн***

№ з/п	Актуарний звіт про зміни у власному капіталі, форма №4-а		Звіт про власний капітал, 3D-звіт про сукупний прибуток, актуарна звітність в 5D, назва статті, код рядка	Сума, тис.грн.	
	Назва розділу	Назва статті, код рядка		За звітний період	За попередній період
1	2	3	4	5	6
1.		Власний капітал на початок року (р.8010)	Залишок на початок року, р.4000 (форма №4)	6492	2757
2.	<i>I. Операції з акціонерами – тримачами звичайних акцій</i>				
2. 1	I.I Випуск власних акцій	Продаж викуплених власних акцій, (р.8020)	Перепродаж викуплених акцій (часток), р. 4265 (форма №4)	-	-
		Дивіденди, (р.8030)	Виплати власникам (дивіденди), р. 4265 (форма №4)	-	-
		Чистий результат за операціями з акціонерами		-	-
		р.8040 = р.8020+р.8030		-	-
3.	<i>II. Сукупний фінансовий результат</i>	Чистий прибуток (збиток), (р.8050)	Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток), р. 2350 / р. 2355 (форма №2)	(5767)	(4659)
		Вибуття дочірніх підприємств, (р.8050)	Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві, р.4265 (форма №4)	-	1
		Дивіденди по привілейованих акціях, (р.8070)	Відрахування до резервного капіталу, р.4210 (форма №4) або Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів, р.4220 (форма №4)	-	-
		Усього сукупний фінансовий результат, (р.8080)	Сукупний прибуток (збиток) за рік, р.6200 (форма №2-а)	(5767)	(4658)
		Власний капітал на кінець року, (р.8090)	Залишок на кінець року, р.4300 (форма №4)	2757	-3010

*Джерело: складено автором за даними фінансової звітності досліджуваного аграрного суб'єкта та на підставі опрацювання джерела [9].

Узагальнення проведеної трансформації у формі Актуарного звіту про зміни у власному капіталі, тип. Форма №4-а представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Актуарний звіт про зміни у власному капіталі
ПАТ «Агрофірма «Провесінь» на 01.01.20ХХр., тис.грн.*

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Власний капітал на початок року	8010	6492	2757
I. Операції з акціонерами – тримачами звичайних акцій			
Випуск власних акцій			
Продаж викуплених власних акцій	8020	-	-
Дивіденди	8030	(-)	(-)
Чистий результат за операціями з акціонерами	8040	(-)	(-)
II. Сукупний фінансовий результат			
Чистий прибуток (збиток)	8050	(5767)	(4659)
Вибуття дочірніх підприємств	8060	-	1
Дивіденди по привілейованих акціях	8070	-	-
Усього сукупний фінансовий результат	8080	(5767)	(4658)
Власний капітал на кінець року	8090	2757	-3010

*Джерело: складено автором за даними фінансової звітності досліджуваного аграрного суб'єкта та на підставі опрацювання джерела [9].

У відповідності до розробленого проекту Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 «Актуарна фінансова звітність» (Свідоцтво про реєстрацію авторського права «The need of development of NAR 3 «Actuarial financial reports» in the context of business management» №78958, May, 11, 2018), у п. 4.1, Розділу IV, Проекту НП(С)БО 3 «Актуарна фінансова звітність», в

Актуарному звіті про зміни у власному капіталі інформація про розрахунок величини власного капіталу на початок та на кінець звітного періоду наводиться окремо. Кодування рядків у формах актуарної фінансової звітності нами запропоновано здійснювати в межах продовження системи кодування у публічній фінансовій звітності, яка регламентована НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. В цілому, за результатами проведеного дослідження особливостей трансформації Звіту про власний капітал (тип. Форма №4) в Актуарний звіт про зміни у власному капіталі (Форма №4) можна зробити низку висновків. В Актуарному звіті про зміни у власному капіталі інформація про розрахунок величини власного капіталу на початок та на кінець звітного періоду наводиться окремо. Складання актуарного звіту про зміни у власному капіталі здійснюється в два етапи:

1) в актуарному звіті про зміни у власному капіталі включаються фінансові результати, віднесені безпосередньо на рахунки обліку власного капіталу та відображені у Звіті про власний капітал;

2) усі статті доходів та витрат перегруповуються по операційній та фінансовій діяльності і визначається чистий фінансовий результат за кожним із цих двох видів діяльності, а також сукупний прибуток в цілому по підприємству [10]. Представлена у дослідженні трансформаційна табл. 1 є авторською розробкою та складена на підставі застосування зарубіжного підходу до актуарних звітних форм із врахуванням особливостей Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Безпосереднє впровадження у практику застосування на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах актуарного обліку та актуарної звітності, зокрема Актуарного звіту про зміни у власному капіталі, стане запорукою підвищення рівня інвестиційної привабливості вітчизняних аграріїв та сприятиме залученню

необхідних інвестицій у розвиток. Останнє в умовах Воєнного стану відіграє ключову роль в контексті забезпечення продовольчої безпеки держави. У підсумку всього вище зазначеного, ми радимо впроваджувати актуарний облік у вітчизняну облікову практику, оскільки саме дана парадигма здатна сформувати необхідне інформаційне наповнення про потенційні зміни та силовий імпульс прибутку компаній не лише у прогностичному, але й у поточному періоді. Останнє окреслює перспективи подальших розвідок у рамках обраної проблематики, а саме щодо дослідження особливостей складання такої форми актуарної управлінської звітності, як Актуарний (проміжний) звіт про силовий імпульс капіталу (3D-ARCIR).

Список використаних джерел:

1. Мулик Т. О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. *Агросвіт*. 2020. №19-20. С.51 – 60. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19-20_2020/9.pdf (дата звернення: 16.04.2022). DOI: 10.32702/23066792.2020.1920.51
2. Леонова Ю. О. Власний капітал підприємства: теоретичні та практичні аспекти формування та обліку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2018. Випуск 23. С. 649–653. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/126.pdf> (дата звернення: 16.04.2022).
3. Пилипенко К. А., Дідик О.І . Впровадження практичного досвіду вітчизняного та зарубіжного обліку власного капіталу в системі управління фінансово-економічної та продовольчої безпеки аграрних підприємств. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2018. №6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2018/53.pdf (дата звернення: 16.04.2022).
4. Воськало В. І., Воськало Н. М. Відображення власного капіталу у фінансовій звітності підприємств різних організаційноправових форм. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.3. С. 203–209.
5. Іщенко Я. П., Галайда Л. В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск 15. Частина 1. С. 146–148. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_15/1/39.pdf (дата звернення: 16.04.2022).
6. Цюцяк І. Л. Удосконалення порядку відображення інформації про складові власного капіталу у фінансовій звітності. *Економіка АПК*. 2013. №9. С. 60–66.
7. Піхняк Т. А. Гармонізація обліку власного капіталу в контексті переходу до міжнародних стандартів. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 6. Том 1. С. 136–141. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/26-13.pdf> (дата звернення: 16.04.2022). DOI: 10.31891/2307-5740-2019-276-6-145-150

8. Жук В. М. Стандартизація обліку капіталу в контексті інституційних змін. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 2(64). С. 52–55. URL: <file:///C:/Users/%D0%AE%D0%BB%D1%8F/Downloads/30119-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-79642-1-10-20150407.pdf> (дата звернення: 16.04.2022).
9. Шигаев А. И. Актуарный учет и использование его данных для управления ; под ред. д-ра экон. наук, проф. В.Б. Ивашкевича. Москва : Магистр : ИНФРА-М, 2011. 224 с.
10. Penman S.H. Financial statement analysis and security valuation. 3th ed. McGraw-Hill. Irwin, 2007. 776 p.
11. Кузнецова С. А. Перспектива бухгалтерського обліку : стратегічність, електронна комерція та соціальна спрямованість. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2014. №1 (16). С. 73–83. URL: http://eurodev.duan.edu.ua/images/stories/Files/2014/Articles/Articles_Ukrainian/9.pdf (дата звернення: 17.04.2022).
12. Ощадбанк пропонує пільгові кредити на придбання насіння на засобів захисту рослин компанії «Сингента». URL : <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-proponue-pilgovyi-krediti-na-pridbanna-nasinna-ta-zasobiv-zahistu-roslin-kompanii-singenta> (дата звернення: 17.04.2022).

References:

1. Mulyk, T.O. (2020). Display of information about equity in the reporting of business entities. *Ahrosvit [Agroworld]*, no. 19-20, pp. 51-60. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19-20_2020/9.pdf (Accessed 04/16/2022). DOI: 10.32702/23066792.2020.1920.51 (in Ukr.).
2. Leonova, Yu.O. (2018). Equity of the enterprise: theoretical and practical aspects of formation and accounting. *Naukovyj visnyk Mykolaivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. O. Sukhomlyns'koho [Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. Sukhomlynskyi]*, Issue 23, pp. 649-653. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/126.pdf> (Accessed 04/16/2022) (in Ukr.).
3. Pylypenko, K.A., Didyk, O.I. (2018). Implementation of practical experience of domestic and foreign accounting of own capital in the management system of financial, economic and food security of agricultural enterprises. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika» [Electronic scientific publication "Efficient Economy"]*, no. 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/53.pdf (Accessed 04/16/2022) (in Ukr.).
4. Vos'kalo, V.I., Vos'kalo, N.M. (2014). Representation of equity in the financial statements of enterprises of various organizational legal forms. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy [Scientific bulletin of NLTU of Ukraine]*, Issue 24.3, pp. 203-209 (in Ukr.).
5. Ischenko, Ya.P., Halajda, L.V. (2015). Theoretical foundations of the formation of the company's own capital. *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu [Scientific Bulletin of Kherson State University]*, Issue 15. Part 1, pp. 146–148. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_15/1/39.pdf (Accessed 04/16/2022) (in Ukr.).
6. Tsiutsiak, I.L. (2013). Improving the procedure for displaying information about the components of equity in financial statements. *Ekonomika APK [Economy of agro-industrial complex]*, no. 9, pp. 60–66 (in Ukr.).
7. Pihnyak, T.A. (2019). Harmonization of own capital accounting in the context of the transition to international standards. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu [Bulletin*

of the Khmelnytskyi National University], no. 6, vol. 1, pp. 136–141. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/26-13.pdf> (Accessed 04/16/2022). DOI: 10.31891/2307-5740-2019-276-6-145-150 (in Ukr.).

8. Zhuk, V.M. (2013). Standardization of capital accounting in the context of institutional changes. *Visnyk ZhDTU [Bulletin of ZHTU]*, no. 2(64), pp. 52–55. URL: <file:///C:/Users/%D0%AE%D0%BB%D1%8F/Downloads/30119-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-79642-1-10-20150407.pdf> (Accessed 04/16/2022) (in Ukr.).

9. Shigaev, A.I. (2011). *Aktuarnyj uchet i ispol'zovanie ego dannyh dlja upravlenija* [Actuarial accounting and use of its data for management]. Ed. V.B. Ivashkevich. Master: INFRA-M, Moscow, 224 p. (In Russ.).

10. Penman, S.H. (2007). *Financial statement analysis and security valuation*. 3th ed. McGraw-Hill. Irwin, 776 p.

11. Kuznetsova, S.A. (2014). The perspective of accounting: strategy, electronic commerce and social orientation. *Yevropejs'kyj vektor ekonomichnoho rozvytku [European vector of economic development]*, no. 1 (16), pp. 73–83. URL: http://eurodev.duan.edu.ua/images/stories/Files/2014/Articles/Articles_Ukrainian/9.pdf (Accessed 04/17/2022) (in Ukr.).

12. Oschadbank offers preferential loans for the purchase of seeds for plant protection products of the Syngenta company. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-proponue-pilgovi-krediti-na-pridbanna-nasinna-ta-zasobiv-zahistu-roslin-kompanii-singenta> (date of application: 04/17/2022) (in Ukr.).